

ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR DE ZAKELIJKE MARKT voor het schilders,- afwerkings- en glaszetbedrijf in Nederland, vastgesteld door de Federatie van Ondernemers in het Schilders,- Afwerkings- en Glaszetbedrijf (FOSAG) en gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 2816.

Artikel 1 - Definities

In deze algemene voorwaarden wordt verstaan onder:

- 1.1 De opdrachtnemer: de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie het werk is opgedragen.
- 1.2 De opdrachtgever: de natuurlijke persoon of rechtspersoon die het werk opdraagt.
- 1.3 Het bestek: de beschrijving van het werk, de daarbij behorende tekeningen en de voor het werk geldende voorschriften en voorwaarden.
- 1.4 Het werk: het uit te voeren werk of de te verrichten levering of dienst.
- 1.5 Dag: kalenderdag.
- 1.6 Werkdag: een kalenderdag, tenzij deze valt op een algemene of ter plaatse van het werk erkende, of door de overheid dan wel bij of krachtens collectieve arbeidsovereenkomst voorgeschreven rust- of feestdag, vakantiedag of andere niet individuele vrije dag.
- 1.7 Offerte: de schriftelijke aanbieding.

Artikel 2 - Toepasselijkheid

- 2.1 Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle offertes en overeenkomsten tussen opdrachtnemer en opdrachtgever.
- 2.2 In de offerte van opdrachtnemer zijn deze algemene voorwaarden van toepassing verklaard. Bij opdrachtbevestiging door opdrachtgever kan deze toepasselijkheid niet opzij worden gezet. Ook indien bij opdrachtbevestiging de opdrachtgever zijn algemene voorwaarden toepasselijk verklaart, dan wel bedingen in de algemene voorwaarden van opdrachtnemer opzij zet, geldt dat niettemin de algemene voorwaarden van opdrachtnemer integraal van toepassing zijn.

Artikel 3 - Aanbod

- 3.1 Elke aanbieding is één ondeelbaar geheel en wordt met inachtneming van artikel 7 gedurende 30 dagen na dagtekening gestand gedaan, tenzij het uitdrukkelijk en schriftelijk anders is vermeld.
- 3.2 Alle aanbiedingen geschieden volgens bestek en/of prijsaanvraag.
- 3.3 Het aanbod vermeldt, indien mogelijk, het tijdstip waarop met het werk kan worden begonnen.
- 3.4 Het aanbod geeft inzicht in de prijs en de prijsvormingsmethode die zal worden gehanteerd, aanneming, richtprijs of regie.
 - Bij de prijsvormingsmethode "aanneming" komen de partijen een vast bedrag (aanneemsom) overeen waarvoor het werk zal worden verricht.
 - Bij de prijsvormingsmethode "richtprijs" doet de opdrachtnemer een zo nauwkeurig mogelijke schatting van de kosten van het werk.
 - Bij de prijsvormingsmethode "regie" doet de opdrachtnemer nauwkeurige opgave van de prijsfactoren uurtarief en eenheidsprijzen van benodigde materialen en materieel.
- 3.5 Het aanbod gaat, indien mogelijk, vergezeld van een exemplaar van deze algemene voorwaarden.
- 3.6 Indien na een aanbieding een opdracht uitblijft, kunnen de kosten van de calculatie in rekening worden gebracht, indien een opdrachtgever voor het uitbrengen van de offerte schriftelijk met deze calculatievergoeding heeft ingestemd.

Artikel 4 - Totstandkoming van de Overeenkomst

- 4.1 De overeenkomst komt tot stand door het bericht van aanvaarding van het aanbod door de opdrachtgever aan de opdrachtnemer.
- 4.2 Wijzigingen in de overeenkomst dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Artikel 5 - Rechten en Verplichtingen: Opdrachtnemer

- 5.1 De opdrachtnemer zal het werk naar de bepaling van de overeenkomst uitvoeren. De werkzaamheden worden verricht binnen de normale werktijden van de opdrachtnemer, tenzij anders overeengekomen.
- 5.2 Opdrachtnemer neemt bij de uitvoering van het werk het daarop van toepassing zijnde bestek in acht, zoals dit van kracht zal zijn, ten tijde van de uitvoering van het

- werk.
- 5.3 De opdrachtnemer draagt er zorg voor dat het werk wordt verricht door daartoe bevoegde personen.
- 5.4 De opdrachtnemer is, ingeval de opdrachtgever de opdrachtnemer terzake heeft gewaarschuwd, en desalniettemin de opdrachtgever uitvoering der betreffende werkzaamheden op de ondeugdelijke ondergrond heeft verlangd, niet aansprakelijk voor het door hem uitgevoerde werk op deze ondergrond.
- 5.5 De opdrachtnemer draagt er zorg voor dat aan de wettelijke verplichtingen, die verband houden met de afdracht van sociale premies en loonbelasting en die in verband staan met het aan hem opgedragen werk, stipt wordt voldaan.

Artikel 6 - Rechten en Verplichtingen: Opdrachtgever

- 6.1 De opdrachtgever stelt de opdrachtnemer in de gelegenheid het werk te verrichten.
- 6.2 De opdrachtgever zorgt ervoor dat de opdrachtnemer tijdig kan beschikken over het volledige bestek, over de voor het werk benodigde goedkeuringen (zoals vergunningen, ontheffingen en beschikkingen) en de overige voor het werk te verschaffen gegevens.
- 6.3 De opdrachtgever dient ervoor te zorgen dat door derde(n) uit te voeren werkzaamheden en/of leveringen die niet tot het werk van de opdrachtnemer behoren zodanig en zo tijdig worden verricht dat de uitvoering van het werk daarvan geen vertraging ondervindt. Indien niettemin vertraging ontstaat dient de opdrachtgever de opdrachtnemer daarvan tijdig in kennis te stellen.
- 6.4 Indien de aanvang van het werk wordt vertraagd door omstandigheden als bedoeld in lid 6.3. moeten de voor de opdrachtnemer verband houdende schade en kosten door de opdrachtgever worden vergoed.
- 6.5 Indien de voortgang van het werk wordt vertraagd door omstandigheden waarvoor de opdrachtgever aansprakelijk is moeten de daaruit voortvloeiende schade en kosten door de opdrachtgever worden vergoed.
- 6.6 De opdrachtgever draagt het risico van schade veroorzaakt door gebreken in materialen of hulpmiddelen die door hem ter beschikking zijn gesteld, dan wel zijn verlangd, behoudens indien de gebreken voor opdrachtnemer kenbaar waren en hij verzuimd heeft de opdrachtgever hierop te wijzen. De opdrachtnemer is aansprakelijk voor de tekortkoming in de uitvoering van de overeenkomst die hem toe te rekenen is.
- 6.7 De opdrachtgever verschaft de hem ter beschikking staande aansluitingsmogelijkheden ten behoeve van de voor het werk benodigde nutsvoorzieningen. De benodigde elektriciteit, gas en water alsmede de overige nutsvoorzieningen zijn voor zijn rekening.
- 6.8 De opdrachtgever nodigt opdrachtnemer uit aanwezig te zijn bij alle bouwvergaderingen die direct of zijdelings betrekking hebben op diens werkzaamheden of de voortgang daarvan.
- 6.9 Opdrachtgever stelt bouwvoorzieningen waaronder steigervoorzieningen beschikbaar indien deze op of bij het bouwwerk aanwezig zijn. De bouw- en steigervoorzieningen moeten voldoen aan wettelijke voorschriften alsmede aan de door de Arbeidsinspectie gestelde c.q. te stellen veiligheidsvoorschriften.
- 6.10 Opdrachtgever zorgt ervoor dat toegangswegen en aanvoerwegen dusdanig worden aangelegd en onderhouden dat het materiaal te allen tijde in volle ladingen binnen werkafstand van het gebouw gebracht kunnen worden.
- 6.11 Het personeel van de opdrachtnemer heeft vrije toegang tot de aanwezige toiletten, schaftlokalen of kantines op of bij het werk.
- 6.12 De opdrachtgever draagt ervoor zorg dat de opzet en uitvoering van het werk zodanig is dat daardoor de schade aan persoon, goed of milieu zoveel als mogelijk wordt beperkt.
- 6.13 Opdrachtgever stelt de voorzieningen beschikbaar voor het inzamelen van chemisch- en bouwafval indien deze op of bij het bouwwerk aanwezig zijn.
- 6.14 De opdrachtgever zorgt voor orde en veiligheid op het werk. Hij zorgt tevens voor de goede staat van te verwerken materialen en materieel dat door hem ter beschikking wordt gesteld.
- 6.15 De verplichtingen vermeld onder de voorafgaande leden geven de opdrachtgever geen aanspraak op vergoeding tegenover de opdrachtnemer.

Artikel 7 - Prijzen

- 7.1 De door de opdrachtnemer opgegeven prijzen zijn exclusief BTW en gebaseerd op de ten tijde van de aanbieding geldende prijsbepalende factoren met inbegrip van de loonsommen, berekend volgens de bij het bedrijf van de opdrachtnemer geldende werkomstandigheden en arbeidstijden.
- 7.2 Indien na de datum van de aanbieding één of meer van deze prijsbepalende factoren een wijziging ondergaan, ook al geschiedt dit ingevolge voorzienbare omstandigheden, is de opdrachtnemer gerechtigd de bij de aanneming van de opdracht overeengekomen prijs overeenkomstig te wijzigen.
- 7.3 Indien de opdrachtnemer van dit recht gebruik wenst te maken, zal hij aan de opdrachtgever opgave verstrekken van de relevante prijsbepalende factoren, zijnde als

- regel de loonfactor en de materiaalfactor (L ...%; M ...%).
- 7.4 De verrekening van loonkostenwijzigingen vindt plaats door middel van periodieke vaststelling van het wijzigingspercentage, als volgt:

L2 - L1

$$\frac{\text{L2} - \text{L1}}{\text{L1}} \times 100\% = \dots\%$$

L1

Hierin is L1 het gemiddeld loonniveau per de datum van aanbidding, L2 het gemiddeld loonniveau per de datum van wijziging. Als loonniveau op de respectievelijke data zullen gelden het gemiddeld loonkostenniveau op grond van de CAO voor het Schilders,- Afwerkings- en Glaszetbedrijf, periodiek gepubliceerd door het Bedrijfschap Schildersbedrijf.

- 7.5 De verrekening van materiaalprijzen vindt plaats op basis van indexcijfers van de producentenprijzen Afzet Binnenland, zoals deze door het Centraal Bureau voor de Statistiek periodiek worden vastgesteld. Het wijzigingspercentage wordt vastgesteld als volgt:

M2 - M1

$$\frac{\text{M2} - \text{M1}}{\text{M1}} \times 100\% = \dots\%$$

M1

Hierin is M1 het prijsindexcijfer, M2 het prijsindexcijfer per de datum van de wijziging.

- 7.6 Elke van de opdrachtnemer uitgaande termijnfactuur zal op basis van de gewijzigde prijsbepalende factoren worden aangepast. Het percentage wordt vastgesteld naar de op de datum van de betreffende termijnfactuur geldende normen en indexwaarden één en ander volgens de onder 7.4 en 7.5 gegeven formules. Verrekening over gedeelten van termijnfacturen vindt niet plaats.

Artikel 8 - Meerwerk en wijzigingen in omvang van het werk

Wijzigingen in de opdracht en meer- en minderwerk moeten worden verrekend, ook indien zij niet schriftelijk zijn opgedragen.

Artikel 9 - Uitvoeringsduur, uitstel van oplevering

- 9.1 De termijn binnen welke het werk moet worden opgeleverd wordt in de overeenkomst uitgedrukt:
- hetzij in een aantal werkbare werkdagen;
 - hetzij in een aantal werkdagen, -weken of -maanden;
 - hetzij door een bepaalde dag te noemen.
- 9.2 Indien een termijn is uitgedrukt in een aantal werkbare dagen, worden werkdagen, respectievelijk halve werkdagen als onwerkbaar beschouwd, wanneer daarop door omstandigheden buiten de aansprakelijkheid van de opdrachtnemer gedurende tenminste vijf uren, respectievelijk tenminste twee uren, door het grootste deel van de werknemers of machines niet kan worden gewerkt.
- 9.3 Als de oplevering van het werk zou moeten geschieden op een dag die geen werkdag is, geldt de eerstvolgende werkdag als de overeengekomen dag van oplevering.
- 9.4 De termijn binnen welke het werk moet worden opgeleverd, kan door de opdrachtgever in overleg met de opdrachtnemer worden verlengd, hetzij eigener beweging, hetzij op een daartoe strekkend verzoek van de opdrachtnemer. Indien door overmacht, door voor rekening van opdrachtgever komende omstandigheden, of door het, door of namens de opdrachtgever aanbrengen van bestekswijzigingen dan wel van wijzigingen in de uitvoering van het werk, kan van de opdrachtnemer niet gevergd worden dat het werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd en heeft hij recht op termijnsverlenging.

Artikel 10 - Opneming en goedkeuring

- 10.1 De opneming van het werk geschiedt op schriftelijke tot de opdrachtgever gerichte aanvraag van de opdrachtnemer waarin deze mededeelt op welke dag het werk naar zijn oordeel voltooid zal zijn.
- 10.2 De opneming geschiedt zo spoedig mogelijk en in de regel binnen acht dagen na de in het eerste lid bedoelde dag. De datum en het tijdstip van opneming worden aan de opdrachtnemer tijdig en zo mogelijk drie dagen tevoren schriftelijk medegedeeld.
- 10.3 Nadat het werk is opgenomen wordt aan de opdrachtnemer binnen acht dagen medegedeeld of het werk al dan niet is goedgekeurd, in het laatste geval met opgaaf van

de gebreken die de redenen voor de onthouding van de goedkeuring zijn. Wordt het werk goedgekeurd dan wordt als dag van goedkeuring aangemerkt de dag waarop de desbetreffende mededeling aan de opdrachtnemer is verzonden.

- 10.4 Wordt niet binnen acht dagen na opneming een schriftelijke mededeling of het werk al dan niet is goedgekeurd aan de opdrachtnemer verzonden, dan wordt het werk geacht te zijn goedgekeurd.
- 10.5 Kleine gebreken die gevoeglijk voor een nog volgende betalingstermijn kunnen worden hersteld, zullen geen reden tot onthouding van goedkeuring zijn, mits zij een eventuele ingebruikneming niet in de weg staan. De opdrachtnemer is gehouden de in dit lid bedoelde gebreken zo spoedig mogelijk te herstellen.

Artikel 11 - Oplevering

- 11.1 Wanneer partijen een datum van oplevering zijn overeengekomen wordt het werk op deze datum opgeleverd. Wanneer partijen een vermoedelijke datum van oplevering zijn overeengekomen wordt het werk op of omstreeks deze datum opgeleverd.
- 11.2 Het werk wordt als opgeleverd beschouwd indien het werk is goedgekeurd of geacht wordt te zijn goedgekeurd.
- 11.3 Het werk wordt goedgekeurd of geacht te zijn goedgekeurd als:
- a. De opdrachtgever dit aan de opdrachtnemer mededeelt;
 - b. Opdrachtnemer de opdrachtgever schriftelijk heeft bericht het werk voltooid te achten. Indien de opdrachtgever niet binnen 10 dagen na dagtekening van een door opdrachtnemer verzonden brief, schriftelijk de bezwaren tegen de voltooiing van het werk kenbaar maakt, wordt het werk geacht te zijn goedgekeurd;
 - c. De opdrachtgever het object waaraan het werk is verricht weer in gebruik neemt, met dien verstande, dat door gebruikneming van een gedeelte van het werk, dat gedeelte als opgeleverd wordt beschouwd.

Artikel 12 - Aansprakelijkheid en Overmacht

- 12.1 Wordt de uitvoering van het werk onmogelijk door een oorzaak die opdrachtnemer niet kan worden toegerekend (overmacht) en evenmin in zijn risicosfeer ligt waardoor van de opdrachtnemer niet kan worden gevergd dat het werk binnen de overeengekomen termijn wordt opgeleverd, dan heeft de opdrachtnemer recht op termijnverlenging, is deze gerechtigd de uitvoering van het werk te beëindigen en de gemaakte kosten in rekening te brengen aan de opdrachtgever.
- 12.2 Wordt de uitvoering van het werk onmogelijk door een oorzaak die de opdrachtgever niet kan worden toegerekend (overmacht) en evenmin in zijn risico-sfeer ligt dan is deze gerechtigd het werk te doen beëindigen tegen vergoeding van door de opdrachtnemer gemaakte kosten.
- 12.3 Onder overmacht wordt verstaan alle van de wil van partijen onafhankelijke omstandigheden welke redelijkerwijs de nakoming van de overeenkomst zeer moeilijk dan wel onmogelijk maken. Hieronder te verstaan o.a.: vertraagde levering van tijdig bestelde materialen; transportmoeilijkheden; mechanische en ander storingen die de opdrachtnemer in zijn bedrijf treffen; molest; brand; werkstaking; uitsluiting; vandalisme; oproer; bezetting (ook door krakers); atoomkernreacties; oorlog.
- 12.4 De partij die zich beroept op het niet nakomen van de overeenkomst door de wederpartij is gehouden al die nodige maatregelen te nemen ter beperking van de te lijden schade. Indien deze maatregelen kosten met zich meebrengen, zullen deze kosten door de tegenpartij worden vergoed.

Artikel 13 - Zekerheid

- 13.1 De opdrachtnemer kan bij het sluiten van de overeenkomst zekerheid bedingen van de opdrachtgever.
- 13.2 Na het sluiten van de overeenkomst kan de opdrachtnemer zekerheid bedingen, indien hij goede grond heeft te vrezen dat de opdrachtgever zijn betalingsverplichting niet zal nakomen. Indien en zolang de opdrachtgever in dit geval weigert, of niet in staat is zekerheid te stellen is de opdrachtnemer gerechtigd de uitvoering van het werk te onderbreken, of de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden zulks ter keuze van de opdrachtnemer.
- 13.3 Partijen behouden zich het recht voor de gesloten overeenkomst zonder rechterlijke tussenkomst geheel of gedeeltelijk als ontbonden te beschouwen ingeval de wederpartij:
- in surséance van betaling verkeert;
 - in staat van faillissement wordt verklaard.

Artikel 14 - Betaling

- 14.1 Indien betaling in termijnen is overeengekomen dient

- deze telkens plaats te vinden 14 dagen na de dag waarop de opdrachtnemer de desbetreffende termijnfactuur conform de overeenkomst aan de opdrachtgever heeft toegezonden.
- 14.2 Indien de opdrachtgever met de betaling van een termijn in gebreke blijft, is de opdrachtnemer gerechtigd het werk stil te leggen tot het moment waarop de verschuldigde termijn is voldaan. Het in de vorige zin bepaalde laat het recht van de opdrachtnemer op vergoeding van kosten, schade en interesten onverlet.
- 14.3 Binnen een redelijke termijn na de oplevering dient de opdrachtnemer de eindafrekening in. Deze bevat o.a. een specificatie van meer- en minderwerk. In de eindafrekening is opgenomen al hetgeen de opdrachtnemer ingevolge de overeenkomst van de opdrachtgever te vorderen heeft. Eventueel reeds betaalde termijnen worden in mindering gebracht op de verschuldigde hoofdsom. De berekening van de door opdrachtgever aan de opdrachtnemer te vergoeden Omzetbelasting geschiedt afzonderlijk.
- 14.4 Bij niet tijdige betaling is de opdrachtgever, zonder dat ingebrekestelling noodzakelijk is, een verdragingsrente verschuldigd van 1% per maand, een gedeelte van een maand daaronder begrepen, zulks vanaf de vervaldatum tot aan de dag van de volledige betaling.
- 14.5 De buitengerechtelijke kosten zijn voor rekening van de opdrachtgever. De buitengerechtelijke kosten worden gesteld op tenminste 15% van het in te vorderen bedrag.
- 14.6 Een betaling door de opdrachtgever strekt eerst tot voldoening van de verschuldigde verdragingsrente en vervolgens tot voldoening van de op de invordering vallende buitengerechtelijke kosten. Daarna strekken betalingen in mindering op de hoofdsom.
- 14.7 Het is opdrachtgever niet toegestaan door hem verschuldigde bedragen aan de opdrachtnemer, te compenseren met bedragen die hij uit welke hoofde dan ook meent te goed te hebben van opdrachtnemer.

Artikel 15 - Ingebreke blijven opdrachtgever

- 15 Indien de betaling door de opdrachtgever niet tijdig is verricht, verkeert de opdrachtgever na één betalingsherinnering zonder verdere ingebrekestelling in verzuim indien hij niet binnen 14 dagen na dagtekening van de betalingsherinnering heeft betaald.

Artikel 16 - Eigendom van tekeningen en ontwerpen e.d.

- 16.1 De door of vanwege de opdrachtnemer verstrekte ontwerpen, afbeeldingen, omschrijvingen, tekeningen, modellen, begrotingen en calculaties e.d. blijven zijn eigendom.
- 16.2 Alle met betrekking tot ontwerpen, afbeeldingen, omschrijvingen, tekeningen, modellen e.d. gevestigde rechten (auteursrechten, modelrechten e.d.) worden voorbehouden en dienen te worden geëerbiedigd.

Artikel 17 - Risico- en Eigendomsvoorbehoud

- 17.1 Opdrachtnemer behoudt zich het recht van eigendom voor terzake van alle geleverde materialen, onderdelen daarvan dan wel gereedschappen voorzover de geleverde materialen nog niet zijn verwerkt.
- 17.2 Zodra materialen, onderdelen of gereedschappen - bestemd respectievelijk nodig voor de uitvoering van de werkzaamheden - ter plaatse van het werk respectievelijk op het bouwterrein zijn aangevoerd draagt de opdrachtgever het risico van schade, van welke aard dan ook aan deze materialen, onderdelen en gereedschappen, daaronder begrepen de schade op grond van ontvreemding, brand, waterschade en molest. Zulks lijdt uitzondering indien en voorzover opdrachtgever kan aantonen dat beschadiging door welke oorzaak dan ook het gevolg is van nalatigheid aan de zijde van de opdrachtnemer

Artikel 18 - Toepasselijk recht en Geschillen

- 18.1 Op overeenkomsten tussen de opdrachtnemer en de opdrachtgever waarop deze algemene voorwaarden betrekking hebben is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
- 18.2 Alle geschillen (daaronder begrepen die welke slechts door één der partijen als zodanig worden beschouwd) welke tussen opdrachtgever en opdrachtnemer mochten ontstaan naar aanleiding van de overeenkomst waarop deze voorwaarden van toepassing zijn verklaard of van de overeenkomsten welke daaruit het uitvloeisel mochten zijn worden beslecht door:
- a. volgens de wet bevoegde rechter;
 - b. de secretaris van het Bedrijfschap Schildersbedrijf te Rijswijk te verzoeken om drie bindend adviseurs, dan - wel één bindend adviseur te benoemen, teneinde het geschil bij wege van bindend advies te beslechten.
- 18.3 De bindend adviseurs beslissen als goede mannen naar redelijkheid en billijkheid.
- 18.4 Indien en voorzover partijen in het kader van een tussen hen bestaand geschil overeenkomen dat dit geschil wordt beslecht door middel van een bindend advies,

- wordt tot bindend adviseur benoemd een deskundige van het Bedrijfschap Schildersbedrijf te Rijswijk.
- 18.5 Indien en voorzover tussen partijen naar aanleiding van een tussen hen bestaand geschil de zaak aan de bevoegde rechter is voorgelegd en tijdens de procedure een deskundige moet worden benoemd, verklaart de opdrachtgever zich er mee accoord dat die deskundige zal zijn een deskundige van het Bedrijfschap Schildersbedrijf te Rijswijk.
- 18.6 Indien van toepassing bepalen bindend adviseurs in hun beslissing wie van beide partijen, of voor welk deel ieder van partijen, de kosten van het bindend advies zal hebben te dragen. Onder kosten van het bindend advies wordt mede verstaan het honorarium en de verschotten van bindend adviseurs, alsmede indien partij- en hierom verzoeken, de kosten voor partijen en/of hun raadslieden indien deze redelijk en noodzakelijk zijn te achten.